Valiokunnan lausunto TaVL 34/2026 vp– U 60/2026 vp

Talousvaliokunta

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi (päästökauppadirektiivin ja markkinavakausvarantopäätöksen muuttaminen) sekä komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi (meriliikenteen MRV-asetuksen ja FuelEU Maritime -asetuksen muuttaminen)

Suurelle valiokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi (päästökauppadirektiivin ja markkinavakausvarantopäätöksen muuttaminen) sekä komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi (meriliikenteen MRV-asetuksen ja FuelEU Maritime -asetuksen muuttaminen) (U 60/2026 vp): Asia on saapunut talousvaliokuntaan lausunnon antamista varten. Lausunto on annettava suurelle valiokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:
- erityisasiantuntija Sally Weaver, ympäristöministeriö
- erityisasiantuntija Valtteri Härmälä, työ- ja elinkeinoministeriö
- energia- ja ilmastoasiantuntija Arttu Karila, Elinkeinoelämän keskusliitto ry
- ekonomisti, ilmastopolitiikan asiantuntija Petteri Haveri, Energiateollisuus ry
- energia- ja päästökauppa-asiantuntija Heikki Vierimaa, Metsäteollisuus ry
- Asiantuntija, kestävä kehitys Petteri Heliste, Teknologiateollisuus ry
- professori Lassi Ahlvik

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:
- liikenne- ja viestintäministeriö
- Suomen ilmastopaneeli
- Finnair Oyj
- Neste Oyj
- Climate Leadership Coalition ry
- Kemianteollisuus ry
- Suomen Varustamot ry

Hyväksytty
3.1

Valiokunnan lausunto TaVL 34/2026 vp

VALTIONEUVOSTON KIRJELMÄ

Ehdotus

Ehdotusten tavoitteena on varmistaa ennustettavat päästöoikeusmarkkinat päästökauppasektoreille saattamalla päästökauppajärjestelmä linjaan eurooppalaisen ilmastolain vuodelle 2040 asetetun 90 prosentin nettopäästövähennystavoitteen sekä vuodelle 2050 asetetun ilmastoneutraaliustavoitteen kanssa sisällyttämällä pysyvät hiilenpoistot yleiseen päästökauppaan, ottamalla huomioon erityisesti energiaintensiivisillä toimialoilla jäljelle jäävät vaikeasti vähennettävät päästöt ja ottamalla huomioon mahdollisuuden hankkia kansainvälisiä ilmastoyksiköitä täydentämään unionin sisäisiä ilmastotoimia.

Valtioneuvoston kanta

Valtioneuvosto suhtautuu pääosin myönteisesti komission ehdotuksiin. Valtioneuvosto korostaa, että päästökauppajärjestelmä on keskeisin politiikkatoimi EU:n 90 prosentin nettopäästövähennystavoitteen saavuttamiseksi vuoteen 2040 mennessä. Valtioneuvosto tukee päästökaupan kehittämistä markkinaehtoisena järjestelmänä, joka toteuttaa kustannustehokkaita päästövähennyksiä.

Valtioneuvosto kannattaa komission ehdotusten tavoitteita varmistaa ennustettava ja vakaa toimintaympäristö päästökaupan piirissä oleville toiminnanharjoittajille sekä vahvistaa päästökauppajärjestelmän roolia eurooppalaisten innovaatioiden ja kilpailukyvyn edistäjänä. Valtioneuvosto arvioi ehdotuksia järjestelmän kustannustehokkuuden, markkinaehtoisuuden, teknologianeutraaliuden, huutokauppatulojen, kilpailukyvyn, edelläkävijöiden aseman ja vähähiilisten investointien toteutumisen näkökulmista. Neuvotteluiden edetessä valtioneuvosto pitää erittäin tärkeänä, että saadaan lisätietoja ehdotusten vaikutuksista päästövähennysten jakautumisesta eri sektoreille.

Valtioneuvosto tukee pyrkimystä käsitellä ehdotus ripeästi päästökauppajärjestelmän ennakoitavuuden ja vakaan investointiympäristön varmistamiseksi.

Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että päästökauppajärjestelmän keskeiset toimintaperiaatteet ohjaavat jatkossakin päästökaupan soveltamisalaan kuuluvia toimijoita kustannustehokkaisiin ja merkittäviin päästövähennyksiin.

Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että yleisen päästökaupan piiriin kuuluvien päästövähennysten osuus EU:n 90 prosentin nettopäästövähennystavoitteen saavuttamisesta vuoteen 2040 mennessä säilyy selvästi merkittävänä suhteessa yleisen päästökaupan ulkopuolisten sektorien osuuteen.

Valtioneuvosto korostaa yleisesti tarvetta pyrkiä sääntelyn tarkkarajaisuuteen ja selkeyteen. Valtioneuvosto kiinnittää erityistä huomiota vaikutuksiin Suomen huutokauppatulojen tasoon ja kotimaisen teollisuuden kilpailukykyyn. Lisäksi valtioneuvosto korostaa, että viime kädessä ehdotuksia tulee arvioida kokonaisedun näkökulmasta.

Valtioneuvosto kiinnittää huomiota tarpeeseen yksinkertaistaa sääntelyä ja välttää tarpeetonta hallinnollista taakkaa.

Vähennyskerroin

Valtioneuvosto pitää erittäin tärkeänä, että päästöoikeuksien kokonaismäärää vuosittain alentava päästövähennyskerroin (linear reduction factor, LRF) olisi etenkin kauden 2031–2040 ensimmäisinä vuosina mahdollisimman korkea ja säilyttäisi kannustimet vähäpäästöisiin investointeihin.

Valtioneuvosto katsoo, että kerroinpolun ei tulisi johtaa komission ehdotusta korkeampaan päästöoikeuksien sallittuun kokonaismäärään. Valtioneuvosto kiinnittää huomiota siihen, että ehdotuksen tuottamien päästövähennysten määrä riippuu useista tekijöistä.

Valtioneuvosto katsoo, että olisi hyödyllistä tarkastella kerroinpolkua, jossa kauden 2031–2040 loppupuolelle lähtökohtaisesti sovellettavassa vähennyskertoimessa ei oteta huomioon kansainvälisten ilmastoyksiköiden käyttöä. Käyttö voitaisiin ottaa huomioon vähennyskertoimessa siinä tapauksessa, että komission raportin perusteella laatuvaatimukset täyttäviä ja päästövähennysten kustannustehokkuutta vahvistavia kansainvälisiä yksiköitä olisi hankittavissa.

Kansainvälisten ilmastoyksiköiden käyttö

Valtioneuvosto katsoo, että yleisen päästökaupan tavoitteen saavuttamiseksi tulisi hyödyntää mahdollisimman vähän kansainvälisiä ilmastoyksiköitä, jotta järjestelmässä säilyisi riittävät kannustimet siihen, että sekä päästövähennykset että investoinnit ilmastotoimien edistämiseen kohdistuisivat myös jatkossa ensisijaisesti unionin alueelle. Valtioneuvosto painottaa myös, että kansainvälisiä ilmastoyksiköitä tulisi olla mahdollista käyttää päästökaupan ulkopuolisten sektorien tavoitteiden saavuttamiseen suhteessa enemmän kuin päästökauppasektorin tavoitteiden saavuttamiseen, kuten komissio on ehdottanut.

Valtioneuvosto korostaa, että kansainvälisiä ilmastoyksiköitä ei tulisi voida käyttää suoraan päästökaupan palautusvelvoitteen täyttämiseen. Hyödynnettävien kansainvälisten ilmastoyksiköiden tulisi olla korkealaatuisia ja perustua pysyviin hillintätuloksiin.

Valtioneuvosto pitää tarkoituksenmukaisena kansainvälisten ilmastoyksiköiden keskitettyä hankintaa päästökauppasektorin tavoitteen saavuttamiseksi. Valtioneuvosto katsoo, että keskitetyn hankintajärjestelmän hyvään hallintoon ja läpinäkyvään toteutukseen tulee kiinnittää erityistä huomioita.

Valtioneuvosto pitää hyvänä, että komissio raportoi vuonna 2033 kansainvälisten hiilimarkkinoiden tilanteesta ja että kansainvälisten ilmastoyksiköiden käyttöä päästökauppasektorin tavoitteen tukemiseksi arvioidaan raportin perusteella.

Pysyvä hiilidioksidin poisto

Valtioneuvosto tukee pysyvien hiilenpoistojen sisällyttämistä EU:n yleiseen päästökauppaan, ja pitää tärkeänä, että sisällyttäminen tehdään tavalla, joka säilyttää kannustimet päästövähennyksiin sekä tosiasiallisesti kannustaa pysyviin hiilenpoistoihin. Valtioneuvosto katsoo lisäksi, että tulisi huolellisesti arvioida pysyvien hiilenpoistojen käytön vaikutuksia päästökauppajärjestelmän nettopäästöihin.

Lisäksi valtioneuvosto pitää tärkeänä, että päästökauppaan hyväksytään ainoastaan sellaisia hiilenpoistoja, jotka täyttävät korkeat laatuvaatimukset, mukaan lukien pysyvyyttä, mittausta, raportointia ja todentamista (MRV) koskevat vaatimukset. Biomassan kestävä käyttö varmistetaan voimassa olevalla EU:n kestävyyssääntelyllä. Valtioneuvosto katsoo, että pysyvyydeltään väliaikaisia hiilenpoistoja ei ole tarkoituksenmukaista sisällyttää mukaan EU:n yleiseen päästökauppaan hiilenpoistoyksikköinä.

Valtioneuvosto kiinnittää huomiota biogeenisen hiilidioksidin talteenoton tuotantokustannuksen ja päästöoikeuden hinnan suureen eroon tällä hetkellä ja pitää tärkeänä kannustaa talteenottoinvestointeihin siten, että ETS-kokonaispäästöt eivät kasva. Valtioneuvosto pitää tarkoituksenmukaisena, että pysyvien hiilenpoistojen hankinta toteutetaan siten, ettei järjestelmän kokonaispäästömäärä kasva.

Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että yleisen päästökaupan piiriin kuuluvat toimijat voivat itse ratkaista, käyttävätkö ne tuottamiaan hiilenpoistoyksiköitä omien päästöjensä kattamiseen vai myyvätkö niitä muille toimijoille.

Valtioneuvosto pitää perusteltuna, että komissio arvioi hiilenpoistojen sisällyttämistä päästökauppaan ja komission osto-ohjelman toimivuutta sekä edellytyksiä siirtyä komission hallinnoimasta osto-ohjelmasta kohti markkinaehtoisempaa mallia.

Valtioneuvosto pitää lisäksi tärkeänä, että biogeenisen hiilen geologiseen varastointiin perustuvien poistojen lisäksi, myös hiilen pysyvään kemialliseen sitomiseen tuotteisiin perustuvat hiilenpoistot sisällytettäisiin yleiseen päästökauppaan ja ne tulisivat myös osto-ohjelman piiriin. Valtioneuvosto pitää perusteltuna, että kannustimet biogeenisen ja ilmakehästä talteenotetun hiilidioksidin talteenotolle, varastoinnille ja hyötykäytölle eivät ole fossiilisen hiilen talteenoton ja varastoinnin kannusteita heikompia.

Valtioneuvosto suhtautuu myönteisesti komission ehdotukseen sisällyttää hiilidioksidin talteenotto ja hyödyntäminen ilman pysyvää varastointia (CCU) päästökauppajärjestelmään ottamalla se huomioon päästökaupan laskentasäännöissä. Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että CCU:n laskentasäännöt luovat kannusteita ilmastohyötyjä tuottaville ratkaisuille ja niillä varmistetaan ilmastohyötyjen paikkansapitävyys.

Hiilidioksidin kuljetusinfrastruktuurista vastaava toimivaltainen päästökauppaviranomainen

Valtioneuvosto pitää tärkeänä huolehtia, ettei viranomaistehtävien järjestämisestä muodostu estettä tai hidastetta Suomessa talteen otetun hiilidioksidin kuljetukselle geologisiin varastoihin.

Valiokunnan lausunto TaVL 34/2026 vp

Hiilivuotolista, ilmaisjako, hiilirajamekanismi

Valtioneuvosto suhtautuu myönteisesti ilmaisjaon piirissä olevien kiinteiden laitosten päästövähennystoimien ja vähähiilisen uuden teknologian käyttöönoton edistämiseen.

Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että teollisuuden päästöoikeuksien ilmaisjako perustuu jatkossakin pitkälti vertailuarvoihin, joiden tulisi kannustaa teknologisin innovaatioihin ja palkita tehokkaimpia laitoksia. Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että päästöoikeuksien ilmaisjako perustuu sen piirissä olevien toimialojen päästökehitykseen. Valtioneuvosto edellyttää, ettei ehdotus kohtuuttomasti heikennä edelläkävijäyritysten kilpailuasemaa.

Valtioneuvosto suhtautuu varauksella CBAM-sektorien ilmaisjaon alasajon aikataulun muutoksiin ja pitää hyvänä, että aikataulu säilyisi mahdollisimman lähellä voimassa olevaa aikataulua. Valtioneuvosto kiinnittää huomiota siihen, että ehdotetut muutokset käytännössä lisäävät ilmaisjakoa. CBAM-sektorien hiilivuotosuojaa tulisi parantaa ensisijaisesti keskittymällä hiilirajamekanismin laadukkaaseen toimeenpanoon ja kehittämiseen, ilmaisjaon jatkamisen sijaan. Valtioneuvosto korostaa myös WTO-yhteensopivuuden näkökulmasta, että ilmaisjaon alasajon tulisi tapahtua samassa tahdissa hiilirajamekanismin asteittaisen voimaantulon kanssa.

Valtioneuvosto katsoo, että sikäli kuin ratkaisua vientiin suuntautuvan tuotannon hiilivuotoriskin hillitsemiseksi edelleen etsitään, sen WTO-yhteensopivuus, EU-tasoisuus, kustannustehokkuus sekä kannusteet päästövähennyksiin ovat tärkeitä periaatteita.

Valtioneuvosto katsoo, että EU:ssa tulisi 2030-luvulla luopua epäsuorasta kustannustuesta hiilirajamekanismin alaisilla sektoreilla. Tukimekanismin sijaan päästökaupan epäsuorien kustannusten aiheuttamia hiilivuotoriskejä tulisi lieventää näillä sektoreilla lisäämällä hiilirajamekanismin piiriin epäsuorat päästöt joko ilman siirtymäaikaa tai asteittain.

Valtioneuvosto katsoo, että ilmaisjaon ehdollisuus tulisi toteuttaa tavalla, joka ei tarpeettomasti heikennä päästökauppajärjestelmän kustannustehokkuutta. Valtioneuvosto toteaa, että laitoskohtaiseen ilmaisjaon ehdollisuuteen siirtyminen olisi merkittävä muutos myös päästökauppajärjestelmän markkinalähtöisyyteen.

Valtioneuvosto korostaa, että ilmaisjaon ehdollisuus tulisi lisäksi toteuttaa tavalla, jolla jo vähähiilistämisinvestointeja toteuttaneet laitokset eivät joudu muita laitoksia huonompaan asemaan.

Valtioneuvosto katsoo, että vuodesta 2031 ehdolliseksi muuttuvan ilmaisjaon ja sen edellytyksenä olevan investointisuunnitelman kriteerit, samoin kuin päästöttömien ja vähäpäästöisten laitosten kriteereistä tulisi määritellä tarkemmin direktiivissä delegoidun asetuksen sijaan.

Yli 95 prosenttia kestävää biomassaa polttoaineena käyttävät laitokset

Valtioneuvosto pitää tärkeänä varmistaa, että yleisen päästökaupan ulkopuolella olevat korkean asteen biomassalaitokset voivat tarjota tuottamiaan pysyviä hiilensidontayksiköitä komission osto-ohjelman kautta tai tulevaisuudessa suoraan yleiseen päästökauppaan. Valtioneuvosto pitää oleellisena varmistaa korkean asteen biomassalaitosten mahdollisuus täysimääräisesti hyödyntää mahdolliset kannusteet biogeenisen hiilen talteenottoon ja siten edelleen kannustaa päästöjen vähentämiseen sekä varmistaa sisämarkkinoilla tasapuoliset kilpailuedellytykset.

Valtioneuvosto katsoo, että yli 95 prosenttia kestävää biomassaa polttoaineena käyttävät laitokset tulisi ensisijaisesti sisällyttää takaisin EU:n yleiseen päästökauppaan. Valtioneuvosto korostaa, että yleisen päästökaupan soveltamisalan muutosten tulisi heijastua yleisen päästökaupan ulkopuolisten sektorien jäsenvaltiokohtaisessa tavoitteenasettelussa.

Valtioneuvosto kiinnittää huomiota siihen, että ehdotuksen mukaan päästökaupan soveltamisalasta polttoainetehon alarajan alittumisen vuoksi poistuva laitos voi halutessaan pysyä päästökaupassa seuraavien kahden ilmaisjakokauden ajan. Valtioneuvosto katsoo, että toiminnanharjoittajien tasapuolisen kohtelun perusteella samaa mahdollisuutta tulisi soveltaa myös ns. 95 %:n biomassatarkastelun vuoksi päästökaupasta pois suljettavien laitosten kohdalta. Valtioneuvosto korostaa, ettei EU-sääntelyn mukaisesti kestävän biomassan käyttöön investoineita laitoksia tulisi jättää ilman hiilivuotosuojaa.

Päästökauppatulot

Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että komission ehdotuksen mukaisesti jäsenvaltiot voivat hyödyntää osuutensa huutokauppatuloista tai sitä vastaavan summan puhtaan siirtymän tukemisessa.

Valtioneuvosto pitää tärkeänä säilyttää nykyinen menetelmä määritellä jäsenvaltioiden osuudet huutokaupattavista päästöoikeuksista.

Valtioneuvosto pitää tärkeänä huutokauppatuloja koskevien käyttökohteiden listan säilymistä laajana, jotta jäsenvaltioille mahdollistetaan tulojen tehokas kohdentaminen päästövähennyksiä ja uusia innovaatioita sekä huoltovarmuutta edistäviin käyttökohteisiin. Valtioneuvosto korostaa sitä, että huutokauppatuloja vastaavassa summassa tulee jatkossakin voida ottaa huomioon myös verotukselliset ja rahoitustukipoliittiset toimet.

Valtioneuvosto suhtautuu varauksellisesti päästökauppatuloilla rahoitettujen kohteiden erilliseen merkitsemiseen. Tarkoituksenmukaisempaa olisi muilla tavoin parantaa päästökauppatulojen käytön läpinäkyvyyttä.

Rahastot

Valtioneuvosto näkee hyvänä komission tavoitteen tukea teollisuuden siirtymää kohti ilmastoneutraaleja tuotantoprosesseja, mikä tukee EU:n päästökauppajärjestelmän ympäristöohjaavuutta.

Valiokunnan lausunto TaVL 34/2026 vp

Valtioneuvosto suhtautuu myönteisesti ehdotettuun innovaatiorahaston jatkamiseen. Innovaatiorahaston rahoituksen tulisi jatkossakin perustua laatuun ja kilpailullisuuteen sekä huomioida päästöiltään vaikeasti vähennettäviä aloja. Rahasto voi tarjota myös Suomen kannalta varteenotettavan rahoituskanavan innovatiivisten vähähiilisten teknologioiden kaupallistamiseen ja skaalaukseen. Valtioneuvosto katsoo, että innovaatiorahaston rahoituspohjan tulisi olla vakaa.

Valtioneuvosto voi osana kokonaisratkaisua tarkastella teollisuuden vähähiilistämispankin perustamista edellyttäen, että rahoitus tukisi selkeästi edelläkävijöitä, perustuisi kilpailullisuuteen ja hankkeiden laatuun, sekä saavuttaisi aitoa EU-tason lisäarvoa kansallisiin tai muihin EU-tason ratkaisuihin verrattuna. Rahaston perustamisen ei tulisi vähentää jäsenmaille huutokaupattavaksi osoitettuja päästöoikeuksia. Valtioneuvosto painottaa laatuperusteisuuden ja kilpailullisuuden tärkeyttä, mutta voi toissijaisesti tarkastella vähähiilistämispankin ensimmäisessä vaiheessa ehdotettua ”ensin tullutta palvellaan ensin” -periaatetta.

Valtioneuvosto katsoo tarpeelliseksi tarkastella vähähiilisyyspankin soveltamisalaa siltä osin, että myös päästökauppasektorin ulkopuolisilla kiinteiden laitosten hankkeilla, joilla on merkittäviä päästöjä vähentäviä vaikutuksia kuten hiilidioksidin talteenottoa koskevilla hankkeilla, olisi mahdollisuus hyötyä tuesta. Valtioneuvosto katsoo, että rahaston toiminnasta ja vaikutuksista sekä ehdotuksen vaikutuksista päästökauppatuloihin tarvitaan lisätietoja. Valtioneuvosto katsoo lisäksi, että rahaston ensimmäisen vaiheen rahoituskriteerit tulisi määritellä riittävän tarkasti direktiivissä.

Valtioneuvosto voi osana kokonaisratkaisua tarkastella tiettyjen jäsenvaltioiden energiajärjestelmien nykyaikaistamisen ja tuotantoteollisuuden vähähiilistämisen tukemiseen tarkoitettua modernisaatiorahastoa koskevia ehdotuksia sekä näitä jäsenvaltioita koskevia ehdotuksia teollisuuden vähähiilistämispankin ensimmäisen vaiheen rahoituksesta. Valtioneuvosto katsoo, ettei näille jäsenvaltioille rahastoista suunnattavan rahoituksen kokonaismäärän tulisi kasvaa ehdotetusta.

Valtioneuvosto korostaa, että edellä mainittujen toimien tulisi olla pääsääntöisesti määräaikaisia eivätkä ne saisi pitkittää riippuvuutta fossiilisista tuontipolttoaineista. Valtioneuvosto korostaa lisäksi, että edellä mainittujen toimien laajuuden on oltava oikeasuhtaista direktiiviehdotuksen kunnianhimon tasoon nähden.

Valtioneuvosto kannattaa komission ehdotusta, että modernisaatiorahastosta tukea saavien jäsenvaltioiden tulisi noudattaa oikeusvaltioperiaatetta. Seuraava kanta on muodostettu E-selvityksessä E 73/2025:

Suomelle on keskeistä, että tulevaan rahoituskehykseen ja siihen kytkeytyvään muuhunkin EU-rahoitukseen sovelletaan mahdollisimman vahvaa ja vähintäänkin nykyistä vastaavaa ehdollisuutta, kuten oikeusvaltioperiaatteen noudattamiseen kytkeytyvä ehdollisuus.

Valtioneuvosto katsoo, että päästökauppadirektiiviä koskevan ehdotuksen käsittelyssä ei tulisi ennakoida uusia omia varoja eikä monivuotista rahoituskehystä koskevia ratkaisuja.

Lentoliikenne

Valtioneuvosto katsoo, että päästökaupan maantieteellistä soveltamisalaa lentoliikenteessä ei tulisi laajentaa. Valtioneuvosto on kuitenkin tarvittaessa valmis osana ehdotuksen kokonaisuutta arvioimaan soveltamisalan maltillista laajentamista, kuten esimerkiksi komission ehdottamaa laajennusta enintään 5000 kilometrin etäisyydellä Frankfurtista sijaitseville lentoasemille, huomioiden vaikutukset päästöjen vähentämiseen, Suomen saavutettavuuteen ja lentoyhtiöiden kilpailukykyyn. Valtioneuvosto pitää oleellisena, että päästökaupan mahdollinen päällekkäinen taakka CORSIAn kanssa poistettaisiin.

EU:n tulisi edistää CORSIAn vaikuttavuutta ja uskottavuutta. Valtioneuvosto kannattaa CORSIAn täytäntöönpanon jatkamista EU:ssa päästökauppajärjestelmän kautta 31.12.2035 asti.

Valtioneuvosto katsoo, että ehdotusta laajentaa päästökaupan maantieteellistä kattavuutta pienten toimijoiden kansainvälisiin lentoihin tulisi arvioida tarkemmin oikeusvarmuuden näkökulmasta. Lisäksi komission tulisi varmistaa hyvissä ajoin ennen päästöoikeuksien palautusta vuoden 2027 päästöille, että maantieteellisestä kattavuudesta on varmuus, ja huomioida myös kansalliseen täytäntöönpanoon kuluva aika.

Valtioneuvosto pitää tarkoituksenmukaisena komission ehdotusta jatkaa lentoliikenteen maksuttomien päästöoikeuksien myöntämistä ilma-aluksen käyttäjille puhtaan siirtymän edistämiseksi. Lentoliikenteen maksuttomien päästöoikeuksien kokonaismäärän riittävyyttä tulisi arvioida huomioiden lentoliikenteen kilpailukyvyn säilyttäminen puhtaan siirtymän aikana sekä tarve lisätä kestävien polttoaineiden käyttöä ja tuotantoinvestointeja. Valtioneuvosto katsoo, että meri- ja lentoliikennettä tulisi kohdella yhdenmukaisesti tukitasojen osalta: lentoliikenteen tukitasoja ei tulisi alentaa eikä tukia poistaa vuoden 2029 jälkeen ehdotetulla tavalla.

Valtioneuvosto pitää tarkoituksenmukaisena komission tavoitetta laajentaa päästökauppaa liikelentoihin ja yksityislentoihin Valtioneuvosto kannattaa komission ehdotusta laajentaa kevennettyjä tarkkailu-, raportointi- ja todentamismenettelyjä.

Valtioneuvosto kannattaa joustoa kestävien polttoaineiden kohdistamiseen lentojen välillä. Valtioneuvosto katsoo, ettei ehdotuksia maksuttomien päästöoikeuksien myöntämisen jatkamisesta tai joustosta kestävien polttoaineiden kohdistamiseen pitäisi kytkeä kysymykseen lentoliikenteen päästökaupan maantieteellisestä soveltamisalasta.

Meriliikenne

Valtioneuvosto voi tukea komission tavoitetta laajentaa päästökaupan soveltamisalaa meriliikenteessä pienempiin aluksiin ja pitää tarpeellisena tarkastella komission ehdotuksen tarkoituksenmukaisuutta alustyyppien osalta. On tärkeä varmistaa, ettei ehdotuksesta aiheudu pienemmille aluksille suhteetonta hallinnollista taakkaa.

Valtioneuvosto pitää meriliikenteen maksuttomia päästöoikeuksia koskevaa ehdotusta tarkoituksenmukaisena ja korostaa tarvetta arvioida maksuttomien päästöoikeuksien

kokonaismäärän riittävyyttä huomioiden tarve säilyttää meriliikenteen kilpailukyky puhtaan siirtymän aikana sekä lisätä kestävien polttoaineiden käyttöä ja tuotantoinvestointeja.

Valtioneuvosto pitää tarkoituksenmukaisena, että päästökaupassa huomioidaan meriliikenteen osalta jäsenmaiden tiettyjä erityisolosuhteita. Valtioneuvosto kannattaa komission ehdotusta jatkaa jääluokitettujen alusten päästöoikeuksien palautusvelvollisuutta koskevaa helpotusta. Neuvotteluissa pyritään talvimerenkulun huomioimiseen täysimääräisesti ja pysyvästi. Jäänmurtotoiminnan tulisi jatkossakin säilyä päästökaupan ulkopuolella.

Valtioneuvosto pitää tarkoituksenmukaisena estää päästökaupan kiertämistä meriliikenteessä. Neuvottelujen aikana tulisi varmistua, että ehdotetuilla toimilla ei ole merkittäviä negatiivisia vaikutuksia kilpailuympäristöön ja että toimet ovat oikeasuhteisia.

Meriliikenteen päästövähennyksiä tulisi edistää ensisijaisesti riittävän määrätietoisin kansainvälisin toimin. Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että EU poistaa päästökaupan ja IMO:n toimen aiheuttaman päällekkäisen kustannustaakan, mikäli IMO pääsee sopuun maailmanlaajuisesta toimesta päästöjen vähentämiseksi.

Valtioneuvosto kannattaa komission ehdotusta yhdenmukaistaa päästökaupan, MRV-asetuksen ja FuelEU Maritime -asetuksen raportointivelvoitteitavaatimuksenmukaisuussykliä. Komission ehdotus offshore-toimintojen huomioimisesta toimintoperusteisesti eikä alusluokkaan perustuen, selkeyttäisi toimeenpanoa. Energiankäyttöä koskevat FuelEU Maritime –asetukseen liittyvät raportointivaatimukset eivät saisi suhteettomasti lisätä hallinnollista taakkaa pienille aluksille.

Yhdyskuntajätteen poltto ja kaatopaikat

Valtioneuvosto kannattaa yhdyskuntajätteen polton sisällyttämistä päästökauppaan täysimääräisesti. Valtioneuvosto kuitenkin katsoo, että päästöoikeuksien palautusvelvoitteen tulisi tulla voimaan ehdotettua vuotta 2031 aiemmin, mieluiten jo vuodesta 2028 alkaen. Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että kaikki jäsenvaltiot soveltavat päästökauppaa jätteenpolttoon samanaikaisesti, eikä pidä tarpeellisena mahdollistaa kansalliseen harkintaan perustuvaa hinnoittelun käyttöönoton lykkäämistä (opt-out).

Valtioneuvosto katsoo, että ensisijaisesti päästöoikeuksien palautusvelvollisuuden tulisi olla 100 % jo vuodesta 2031, tai mahdollisuuksien mukaan mahdollisimman pian.

Valtioneuvosto pitää perusteltuna vapauttaa laitokset vaarallisen jätteen polton sekä kemiallisen kierrätyksen osalta päästöoikeuksien palautusvelvoitteesta. Jatkovalmistelussa tulisi selkeyttää lähinnä vaarallista jätettä käsittelevän laitoksen määritelmää sekä kemialliseen kierrätykseen sisältyviä toimintoja.

Valtioneuvosto ei pidä tarpeellisena ehdotusta sisällyttää kaatopaikkakäsittelyä päästöjen tarkkailu-, raportointi- ja todentamisvaatimusten piiriin. Valtioneuvosto pitää kuitenkin tärkeänä arvioida toimia, joilla voidaan ehkäistä mahdollista kaatopaikkakäsittelyn lisääntymistä. Kaatopaikkakäsittelyn päästökauppaan sisällyttämisen rinnalla komission tulisi arvioida myös vähemmän hallinnollista taakkaa aiheutuvia toimia, kuten kaatopaikkadirektiivin muuttamista.

Valtioneuvosto voi kuitenkin hyväksyä kaatopaikkakäsittelyn sisällyttämisen päästöjen tarkkailu-, raportointi- ja todentamisvaatimusten piiriin, jos kyseisestä velvoitteesta olisi mahdollista poiketa kansallisesti esimerkiksi silloin, jos jäsenvaltioissa on rajoitettu orgaanisen jätteen sijoittamista kaatopaikalle.

Muuta

Valtioneuvosto suhtautuu varauksellisesti komission ehdotukseen varata tarvittava määrä päästöoikeuksia päästökauppajärjestelmän toiminnan, muun muassa päästökaupparekisterin rahoittamiseen ja katsoo että nämä tulisi ensisijaisesti rahoittaa yleiskatteellisesti EU:n talousarviosta osana tavanomaista talousarvioprosessia.

Markkinavakausvaranto

Suomen kantoja markkinavakausvarantoon siirrettyjen päästöoikeuksien mitätöintien lopettamista koskevaan ehdotukseen on muodostettu selvityksessä U 29/2026.

Markkinavakausvarantopäätöstä koskevia kantoja täydennetään tällä U-kirjelmällä seuraavasti:

Valtioneuvosto pitää myös nyt ehdotettuja muutoksia markkinavakausvarannon sääntöihin tarkoituksenmukaisina. Valtioneuvosto katsoo, että markkinavakausvarannon sääntöjen tulisi pyrkiä varmistamaan varannon toiminta markkinoita vakauttavana sääntöpohjaisena mekanismina myös vaikeasti ennakoitavissa tilanteissa.

Toimivallan siirrot

Valtioneuvosto katsoo, että kokonaisuutena arvioiden ehdotus sisältää merkittävän määrän toimivallansiirtoja sekä säädösvallan että täytäntöönpanovallan osalta. Valtioneuvosto huomioi, että toimivallan siirtoja voi monelta osin pitää tarkoituksenmukaisina huomioiden ehdotusten usein teknisen luonteen. Toimivallansiirtojen laajuuteen, täsmällisyyteen ja tarkkarajaisuuteen on kuitenkin perusteltua kiinnittää huomiota. Etenkin olisi perusteltua kiinnittää huomiota ehdotettuihin toimivallan siirtoihin koskien ilmaisjakoon oikeuttavia investointisuunnitelmia (päästökauppadirektiivin 10a artiklan 3e kohta), pysyvien hiilenpoistoyksiköiden hankintamenettelyä (päästökauppadirektiivin 9c artiklan 4 kohta), teollisuuden vähähiilistämispankin perustamista ja toimintaa (10cc artiklan 6 kohta, 10 cd artiklan 7 kohta ja 10ce artiklan 8 kohta), liikelentojen luokittelua (päästökauppadirektiivin 3c artiklan 6 kohta) sekä EU:n ulkopuolisten satamien määrittelyä (päästökauppadirektiivin 3gaa artiklan 8 kohta).

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Uudistuksen tausta ja päästökaupan merkitys

Komissio antoi 17.7.2026 päästökaupan uudistamista koskevat ehdotukset ETS-direktiivin ja markkinavakausvarannon muuttamiseksi, meriliikenteen MRV-asetuksen ja Fuel EU Maritime -asetuksen muuttamiseksi sekä lämmön ja polttoaineen vertailuarvoja koskevaksi

direktiivimuutokseksi. Kyseessä on olennainen osa vuoden 2040 ilmastotavoitteen toimeenpanoa. Kokonaisuuteen kuuluvat myös jäsenvaltioiden tavoitteita ja kansainvälisten yksiköiden käyttöä koskevat ehdotukset, jotka annetaan loppuvuodesta 2026.

Talousvaliokunta on useissa kannanotoissaan korostanut päästökauppajärjestelmän merkitystä EU:n ilmastopolitiikan kustannustehokkaana ja teknologianeutraalina ohjauskeinona. Järjestelmään kuuluvien toimialojen päästöihin on liitetty taloudellinen arvo, jonka toimijat ottavat huomioon pyrkiessään vähentämään päästöjään. Päästökauppasektorin päästöt ovat vähentyneet merkittävästi samalla, kun järjestelmä on luonut koko EU:n laajuisen kannustimen puhtaille investoinneille. Talousvaliokunta korostaa, että kustannustehokkuutensa lisäksi päästökauppa on keskeinen osa EU:n kilpailukyky- ja investointipolitiikkaa, ei vain ilmastopolitiikkaa.

EU:n yleiseen päästökauppaan sisältyvät päästöt ovat vähentyneet noin 51 prosenttia vuodesta 2005 vuoteen 2024 mennessä ja kattavat noin 40 prosenttia EU:n kokonaispäästöistä. EU:n yleisen päästökaupan piiriin kuuluvat tällä hetkellä suuret teollisuus- ja energiantuotantolaitokset, Euroopan talousalueen sisäinen lentoliikenne sekä meriliikenteen osalta EU:n sisäinen meriliikenne ja 50 prosenttia meriliikenteen päästöistä reiteillä kolmansiin maihin. Järjestelmä toimii koko unionin tasolla ja sille on asetettu yksi päästövähennystavoite, jota ei ole jaettu jäsenvaltiokohtaisiin velvoitteisiin. Päästökauppaan on sen käynnistymisen jälkeen tehty useita muutoksia järjestelmän toimivuuden ja tehokkuuden parantamiseksi.

Ehdotusten tavoitteena on komission mukaan varmistaa ennustettavat päästöoikeusmarkkinat päästökauppasektoreille saattamalla päästökauppajärjestelmä linjaan eurooppalaisen ilmastolain vuodelle 2040 asetetun 90 prosentin nettopäästövähennystavoitteen sekä vuodelle 2050 asetetun ilmastoneutraaliustavoitteen kanssa sisällyttämällä pysyvät hiilenpoistot yleiseen päästökauppaan, ottamalla huomioon erityisesti energiaintensiivisillä toimialoilla jäljelle jäävät vaikeasti vähennettävät päästöt ja mahdollistamalla kansainvälisten ilmastoyksiköiden hankinta täydentämään unionin sisäisiä ilmastotoimia.

Nyt tarkasteltavan uudistuksen taustalla on tarve vastata tilanteeseen, jossa nykyisen lainsäädännön mukainen päästökaton kiristyminen johtaisi pitkällä aikavälillä erittäin niukkaan päästöoikeuksien tarjontaan. Ehdotuksen riskinä on toisaalta päästökaupan ohjausvaikutuksen heikentyminen nykytilaan verrattuna, millä voi olla investointeja ja talouden uudistumista heikentäviä vaikutuksia erityisesti suomalaisten edelläkävijäyritysten kannalta. Toisaalta on tärkeää varmistaa, että päästöoikeuksia jää riittävästi nimenomaan vaikeasti vähennettävien päästöjen näkökulmasta. Talousvaliokunta yhtyy myös valtioneuvoston arvioon siitä, että ehdotuksen ripeä käsittely tukee päästökauppajärjestelmän ennakoitavuutta ja vakaata investointiympäristöä.

Vähennyskerroin ja päästöoikeuksien määrä

Päästökaupan vaikuttavuutta ja osuutta ilmastotavoitteen kokonaisuudessa määrittää olennaisesti päästöoikeuksien määrään vaikuttava vähennyskerroin. Komissio ehdottaa, että päästöoikeuksien kokonaismäärä vähenisi jatkossa hitaammin: vuosina 2028—2030 voimassa olevan 4,4 prosentin kertoimen sijaan vuosittainen vähennyskerroin olisi 3,7 prosenttia vuosina

2031—2035 ja 1,7 prosenttia vuodesta 2036 alkaen, mikä mahdollistaisi päästöoikeuksien liikkeellelaskun pidemmälle 2040-luvulle. Nyt tarkasteltavat komission esitykset lisäävät päästöoikeuksien kokonaismäärää ja siten kasvattavat EU:n kumulatiivisia päästöjä. Talousvaliokunta korostaa, että päästövähennyskertoimen tulisi säilyä riittävän kunnianhimoisena, jotta päästökaupan ohjausvaikutus ja kannustimet investointeihin säilyisivät.

Olennaista on myös, että päästökaupan osuus kokonaistavoitteesta säilyy riittävänä suhteessa yleisen päästökaupan ulkopuolisiin sektoreihin. Koska EU:n vuoden 2040 nettopäästötavoite on sitova, päästökauppasektorin suuremmat päästöt kasvattavat päästövähennysten tai hiilenpoistojen tarvetta muilla sektoreilla, joilla päästävähennykset ovat kalliimpia ja epävarmempia. Komissio antaa esityksensä muiden sektorien ilmastoarkkitehtuurista myöhemmin. Riittävän kunnianhimoinen päästökauppa voi siten vähentää myös Suomen muille sektoreille kohdistuvaa päästövähennyspainetta.

Kansainvälisten ilmastoyksiköiden käyttö

Kansainvälisten ilmastoyksiköiden käyttö päästökauppasektorin tavoitteen tukemiseen mahdollistettaisiin vuodesta 2036 lähtien. Komissio ehdottaa, että kansainvälisiä ilmastoyksiköitä voitaisiin käyttää yleisen päästökaupan tavoitteen tukemiseksi enintään kaksi prosenttiyksikköä eurooppalaisen ilmastolain mahdollistamasta enintään viidestä prosentista. Enintään 260 miljoonan ilmastoyksikön hankinta tehtäisiin keskitetysti komission toimesta. Hankinta rahoitettaisiin huutokauppaamalla komission toimesta enintään 260 miljoonaa päästöoikeutta. Kansainvälisten ilmastoyksiköiden hankinta lieventäisi päästökaupan vähennyskerrointa vuodesta 2036 lähtien edellä kuvatusti.

Talousvaliokunta yhtyy valtioneuvoston varaukselliseen kantaa kansainvälisten ilmastoyksiköiden hyödyntämisestä, jotta järjestelmä kannustaisi jatkossakin päästövähennyksiin ja ilmastotoimia edistäviin investointeihin ensisijaisesti unionin alueella. Yksiköiden käyttö ei saa heikentää päästökaupan hintasignaalia tai kannusteita eurooppalaisen teollisuuden vähähiilistymisinvestoinneille. Talousvaliokunta yhtyy myös asiantuntijakuulemisessa esitettyyn arvioon siitä, että kansainvälisten yksiköiden tulee olla korkealaatuisia, lisäisiä, pysyviä ja luotettavasti todennettuja. Samoin valiokunta pitää perusteltuna, että kansainvälisisä yksiköitä tulisi voida käyttää suhteessa enemmän päästökaupan ulkopuolisten sektorien tavoitteiden kuin päästökauppasektorin tavoitteiden saavuttamiseen.

Talousvaliokunnan asiantuntijakuulemisessa on toisaalta kiinnitetty huomiota siihen, että yksiköt voivat myös vahvistaa kustannustehokkuutta ja tuoda järjestelmään joustoa etenkin tilanteessa, jossa vaikeasti vähennettävien päästöjen vähentämiskustannukset nousevat voimakkaasti. Ilmastoyksiköiden käyttö voi olla strateginen osa EU:n ilmastopolitiikkaa siten, että ne luovat kysyntää puhtaiden teknologioiden viennille ja vahvistavat EU:lle tärkeitä kumppanuuksia.

Hiilenpoistojen liittäminen päästökauppaan

Komissio ehdottaa pysyvien hiilenpoistojen epäsuoraa liittämistä päästökauppaan. Tätä varten päästökauppajärjestelmän päästöoikeuksien kokonaismäärää kasvatettaisiin 250 miljoonalla päästöoikeudella, jotka komissio huutokauppaisi vuosina 2031—2040. Talousvaliokunnan

asiantuntijakuulemisessa on kiinnitetty huomiota Suomen edellytyksiin täyttää merkittävä osa tästä EU:n laajuisesta hiilenpoiston potentiaalista. Osto-ohjelman tarkemmat ehdot ovat kuitenkin vielä avoinna, eikä ehdotuksessa määritellä, miten hankinnat jakautuisivat eri jäsenmaiden tai teknologioiden kesken. Valiokunnan asiantuntijakuulemisessa on lisäksi kiinnitetty huomiota myös valtioneuvoston kirjelmässä tunnistettuun hiilenpoistojen rahoitukseen liittyvään epävarmuuteen: nykyisessä ehdotuksessa on merkittävä rahoitusvaje, koska hiilenpoistojen hinnat ovat selkeästi korkeampia, jopa yli 200€/tCO2, kuin päästöoikeuden nykyhinta, n. 85€/tCO2.

Komission ehdotus sallisi päästökaupassa oleville yrityksille itse tuottamiensa poistoyksiköiden käyttämisen omien fossiilisten päästöjensä kattamiseen, mutta ei niiden myymistä suoraan muille toiminnanharjoittajille näiden päästövelvoitteiden täyttämiseksi. Tämä mahdollisuus on rajallinen, etenkin kun osa laitoksista jää päästökaupan ulkopuolelle korkean biomassan käyttöasteensa vuoksi. Talousvaliokunta yhtyy asiantuntijakuulemisessa esitettyyn arvioon siitä, että valtioneuvoston kanta, jonka mukaan pysyviä hiilenpoistoyksiköitä tulisi voida myydä suoraan myös muille toimijoille, on perusteltu. Suora kaupankäynti edistäisi kustannustehokkuuden toteutumista ja Suomen potentiaalin hyödyntämistä myös tilanteissa, joissa komission keskitetty osto-ohjelma viivästyy tai sen hankintakriteerit sisältävät maa- tai teknologiakoreja, jotka eivät suosi kustannustehokkaampia suomalaisia hankkeita.

Yli 95 prosenttia kestävää biomassaa polttoaineena käyttävät laitokset

Komissio ei ehdota muutoksia niin sanottuun 95 prosentin sääntöön. Säännön perusteella yli 95 prosenttia kestävää biomassaa polttoaineenaan käyttävät laitokset on suljettu päästökaupan ulkopuolelle ja siten asetettu perusteetta heikompaan kilpailuasetelmaan muihin eurooppalaisiin samoilla aloilla toimiviin laitoksiin nähden.

Talousvaliokunta on kiinnittänyt asiaan huomiota lukuisissa aiemmissa lausunnoissaan ja mietinnöissään ja korostaa valtioneuvoston kantaa siitä, että yli 95 prosenttia kestävää biomassaa polttoaineena käyttävät laitokset tulisi ensisijaisesti sisällyttää takaisin EU:n yleiseen päästökauppaan. Valiokunta korostaa asiantuntijakuulemisen arviota siitä, ettei EU-sääntelyn mukaisesti kestävän biomassan käyttöön investoineiden laitosten jättämistä ilman EU-tason hiilivuotosuojaa voida pitää perusteltuna. Talousvaliokunta korostaa aktiivisen vaikuttamisen välttämättömyyttä asiaa koskevissa neuvotteluissa.

Lento- ja meriliikenne

Päästökauppa on osa meri- ja lentoliikenteen päästöjen vähentämiseen tähtäävää ohjauskeinojen yhdistelmää. Muita toimia ovat EU:n asetus uusiutuvien ja vähähiilisten polttoaineiden käytöstä meriliikenteessä (ns. FuelEU Maritime -asetus), asetus tasapuolisten toimintaedellytysten varmistamisesta kestävälle lentoliikenteelle (ns. ReFuelEU Aviation -asetus), vaihtoehtoisten polttoaineiden infrastruktuurin käyttöönotosta ja direktiivin 2014/94/EU kumoamisesta annettu asetus (ns. jakeluinfra-asetus), Kansainvälisen merenkulkujärjestön (IMO) toimet sekä Kansainvälisen siviili-ilmailujärjestön eli ICAOn kansainvälisen lentoliikenteen päästöjärjestelmä CORSIA.

Valiokunnan lausunto TaVL 34/2026 vp

Nyt tarkasteltavan esityksen voimaantulosta lähtien päästökauppajärjestelmä laajenisi kolmansiin maihin lähteviin ja sieltä saapuviin lentoihin niiden ilma-alusten käyttäjien osalta, joiden vuotuiset hiilidioksidipäästöt alittavat 10 000 tonnia (ns. pienten toimijoiden laajennus). Vuodesta 2029 päästökauppa kattaisi lähtevät lennot niille kolmansien maiden lentoasemille, jotka sijaitsevat alle 5 000 kilometrin päässä Frankfurtin lentoasemasta ja joiden vuosittaiset ETA-alueelta tulevat päästöt ovat yli 15 000 tonnia (ns. Frankfurtin laajennus).

Valtioneuvoston lähtökohtana on, että päästökaupan maantieteellistä soveltamisalaa lentoliikenteessä ei tulisi laajentaa. Valtioneuvosto katsoo, että EU:n tulisi edistää CORSIAn uskottavuutta ja vaikuttavuutta, ja nyt tarkasteltavan ehdotuksen on arvioitu sisältävän merkittäviä riskejä CORSIAn asemalle. Soveltamisalan laajentamisesta on esitetty varsin laajasti huolenaiheita sekä ICAOn että kolmansien maiden puolelta: EU:n yksipuolisten toimien on katsottu voivan johtaa CORSIAn heikentymiseen ja lopulta alasajoon. Toisaalta ehdotuksen on arvioitu voivan tasoittaa kansainvälisen lentoliikenteen kilpailutilannetta eurooppalaisten lentoyhtiöiden ja joidenkin EU:n lähialueiden lentoyhtiöiden välillä. Talousvaliokunta yhtyy erityisesti valiokunnan asiantuntijakuulemisessa esiin tuotuun huolenaiheeseen siitä, että komission ehdottama lentoliikenteen päästökaupan maantieteellisen kattavuuden laajentaminen voi pitkällä aikavälillä heikentää Suomen lentoliikenteen ja Helsinki-Vantaan lentoaseman kilpailuasemaa.

Komission ehdotus alentaisi merkittävästi esimerkiksi ei-kehittyneistä raaka-aineista valmistetun HEFA-polttoaineen sekä synteettisen vähähiilisen lentopolttoaineen tukitasoa ja poistaisi tuen vuodesta 2030 alkaen, vaikka vaihtoehtoisten kestävien lentopolttoaineiden saatavuus on edelleen rajallinen. Suurin osa lentoyhtiöiden nykyisin tankkaamasta kestävästä lentopolttoaineesta on HEFA Part B -polttoainetta, joten esitys tuen lopettamisesta tämän vuosikymmenen jälkeen kasvattaisi huomattavasti alan kustannuksia. Talousvaliokunta kiinnittää huomiota tarpeeseen tukea innovaatiota ja investointeja, joiden päästövähennyspotentiaali on suurin, ja siten turvata Euroopan edelläkävijyys sekä alan eurooppalaisen arvoketjun toiminta. Myös suomalaisen teollisuuden näkökulmasta asia on keskeinen, koska Neste on tuotantokapasiteetiltaan suurin biopohjaisen lentopolttoaineen tuottaja maailmassa.

Talousvaliokunta korostaa myös valiokunnan asiantuntijakuulemisen yhteydessä esiin tuotua huolenaihetta siitä, ehdotus ydinenergialla tuotetun synteettisen lentopolttoaineen tuen lopettamisesta heikentäisi mahdollisuuksia saada kyseisen polttoaineen tuotantoa Suomeen, koska maamme sähköntuotanto perustuu merkittävältä osin ydinvoimaan. Valiokunta korostaa teknologianeutraliteetin lähtökohtaa ja aktiivisen vaikuttamisen tarvetta ehdotusta koskevissa neuvotteluissa.

Meriliikenteen osalta talousvaliokunta katsoo valtioneuvoston tavoin, että päästövähennyksiä tulisi edistää ensisijaisesti riittävän määrätietoisin kansainvälisin toimin. Valiokunta pitää samoin tärkeänä, että EU poistaa päästökaupan ja IMO:n toimien aiheuttaman päällekkäisen kustannustaakan, mikäli IMO pääsee sopuun riittävistä maailmanlaajuisista toimista päästöjen vähentämiseksi.

Talousvaliokunta pitää lisäksi olennaisena, että päästökaupassa jatkossakin huomioidaan talvimerenkulku jääluokitettuja aluksia koskevan helpotuksen kautta. Talousvaliokunta yhtyy asiantuntijakuulemisessa esitettyyn arvioon siitä, että poikkeuksen tulisi kuitenkin jatkua myös vuoden 2035 jälkeen, sillä haastavat talvimerenkulun olosuhteet ovat pysyvä Suomen saavutettavuuteen vaikuttava tekijä.

Talousvaliokunta korostaa, että niin meri- kuin lentoliikenteen osalta Suomen vaikuttamistavoitteiden keskiössä tulee olla Suomen saavutettavuuden sekä meri- ja lentoliikennesektorin kilpailukyvyn turvaaminen. Erityisesti Suomen sijainti huomioon ottaen kyse on myös näitä sektoreita laajemmasta maamme kilpailukykykyyn, saavutettavuuteen, huoltovarmuuteen ja koko yhteiskuntaan vaikuttavasta kokonaisuudesta.

VALIOKUNNAN LAUSUNTO

Talousvaliokunta ilmoittaa,

että se yhtyy asiassa valtioneuvoston kantaan korostaen edellä esitettyjä näkökohtia.

Helsingissä 5.11.2026

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Vilhelm Junnila ps
varapuheenjohtaja Pauli Aalto-Setälä kok
jäsen Lotta Hamari sd
jäsen Timo Harakka sd
jäsen Pertti Hemmilä kok
jäsen Riitta Kaarisalo sd
jäsen Timo Mehtälä kesk
jäsen Mikko Ollikainen r
jäsen Oras Tynkkynen vihr
jäsen Heikki Vestman kok
jäsen Johannes Yrttiaho vas
varajäsen Juha Mäenpää ps

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Lauri Tenhunen